

מכל מלמדי השכלתי

ישראל יצרה תקדים כאשר הפציצה את תוניס. האמריקאים אימצו לעצמם דרך נוחה זאת

בירושלים חגגו, אך נמנעו מהודעות מפורצות, כדי שלא להביך את האמריקאים ולא לעורר את הטענה שהיתה כאן קנוניה אמריקאית-ציונית. להפציץ את מרכזה של עיר עוינת — זוהי דרך נוחה ובלתי-מסוכנת למדינה שיש לה עליונות אווירית מוחלטת. עליסמך שיקול זה פעלה ממשלת ישראל כאשר שיגרה את חיל-האוויר להפציץ את מישורי אש"ף כתוניס, וכך פעלה ארצות-הברית השבוע, כאשר היא הפציצה יעדים בטריפולי שבלוב.

חצי שנה אחרי הפצצת תוניס ברור כי פירוטיה היו אפס. נהרסו בניינים, נהרגו כמה אנשים, אך לא היו לכך תוצאות פוליטיות או צבאיות. להיפך: ההפצצה הגבירה את האהדה העולמית ליאסר ערפאת, וזו יכלה להנחיל הישגים גדולים לאש"ף אלמלא באה החטיפה המטופשת של האונייה האיטלקית אכילה לארוו וגרמה להתקוממות נגד אש"ף. אין ספק שהפצצת טריפולי תביא לתוצאות דומות. היא תגביר את האהדה למועמר קדאפי, המוחזק בחבי העולם כמשוגע וכהרפתקן ילדותי. כלי העולם הערבי יאלץ להתלכד סביבו, וגם המנהיגים המתעבים אותו יצטרכו לסגוד לו.

אם נועדה ההפצצה לרמוז לעם הלובי שכדאי לו להפיל את קדאפי, הרי תשיג בדיוק את ההיפך. כל עם מותלכד מסביב למנהיגו, גם אם אינו פופולרי, כאשר אויב חיצוני זומם להפילו בכוח.

כל זה לא איכפת לרוג'ר רגן. הוא רצה לבצע פעולה שתשיב את רצונו של העם האמריקאי, שאינו רוצה להסתבך בהרפתקות מסוכנות וממור שכות. הפצצת טריפולי סיפקה צורך זה.

מיפלגות הסוס הטרויאני

בכל מדינה אחרת היו קוראים לה מיפלגה ניאורפאייסטית.

בארץ היא זוכה בלגיטימציה של נשיא המדינה וראשיהממשלה

נשיא המדינה כיבד אותה בנוכחותו ובלגיטימציה הכרוכה בה. ראשימחית לגות, ובניהם שימעון פרס ויצחק שמיר, התכוונו להופיע אך נאלצו לוותר על כך בגלל המשבר הקואליציוני המגוחך (ראוה הנדון).

יתכן שזוהו אחד ההישגים הגדולים ביותר של מאיר כהנא: הוא גרם לכך שתחיה תהיה חלק מן הקונסנזוס הלאומי, מחנה הוויכוח בלגיטימיות מלאה, כי בהשוואה לנאציון המשתולל של תנועת "כך", התחיה נראית כתנועה דמוקרטית, שקטנה ונאמנה.

אין כזב גדול מזה. קו דק מאוד מפרד בין התחיה לכך: בעוד שמאיר כהנא רוצה לגרש מן הארץ שני מיליון ערבים, הרי התחיה מסתפקת במעט. הודיע השבוע יובל נאמן, דרוקטור סטריינג'ולאב של התחיה, במעמד החגיגי: צריכים "להעביר" מן הארץ חצי מיליון ערבים.

רק חצי-מיליון — זה נראה, כנראה, בסדר. זוהי תוכנית פוליטית כבירה. למי שדוגלים בכך יכולים נשיא-המדינה וראשיהממשלה להעניק לגיטימציה כמיפלגה מן המניין. במדינת ישראל — יוק, בכל מדינה נורמלית, היתה קבוצת התחיה זוכה בתואר האמיתי שלה. מיפלגה ניאורפא-

השטחים הכבושים תואר שני ושלישי

רמת-השכלה הולכת ומתרחבת, עד כי קשה למצוא אנאלפבטים

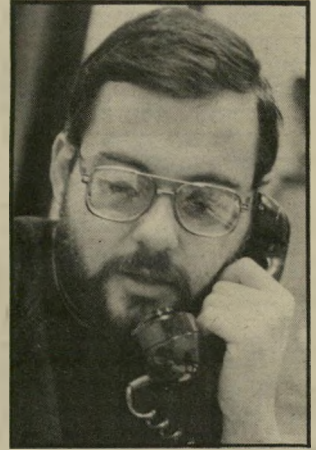
בשקט-בשקט קורה משהו בשטחים הכבושים: רמת-החינוך בהם עולה על זו שבחלקים ניכרים של ישראל. מחקר של בנק ישראל קובע כי עקב הרחבה ניכרת של מערכת-החינוך, והעדפת ההשקעה בהון אנושי, עולה בהתמרה רמת-ההשכלה של תושבי הגדה המערבית ורצועת עזה. עליית ההשכלה מתבטאת בכמות-לרגמה: מישקלם של בעלי תשע שנות לימוד ויותר בקרב אוכלוסיית הגברים בגיל העבודה עלה מ-22 אחוז ב-1970 ל-52 אחוז ב-1984.

בקרב הנילאים הצעירים, שיעור המשכילים גבוה יותר, ורק חלק זעום הם חסרי-השכלה. מיספרם של הסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה בגדה גדל במהירות, והוא נאמד ב-14 אלף סטודנטים, מהם 11 אלף בגדה המערבית, וכ-4000 ברצועת-עזה. עליית רמת-ההשכלה מתבטאת גם בשיעור גבוה יחסית של בעלי ההשכלה הגבוהה. בגדה, 21 אחוז מן הגברים, בגילאי 18-34 הם בעלי השכלה של 13 שנות-לימוד ומעלה. ברצועת עזה: 26 אחוז.

במקביל ניכרת ירידת מיספרם של חסרי-ההשכלה מכמחצית בשנות ה-70 לכרבע ב-1984. המילחמה מרחיבה השכלה, הסיבות, לדעת דן זכאי, מחבר המס' מך, הן שבמשך שנים שימשה ההגירה מהגדה המערבית כלם לאכטלה, בנק זה חלק מעורפי כוח-האדם שלא מצא תעסוקה מתאימה באזור. באפריל 1983 הטילה ממשלת-ירדן מיגבלות על כניסת תושבי הגדה לשיטחה. (בין השאר: הטלת חובת שרות צבאי, הגבלת ביקורים לתקופה קצובה, מגי עת כניסת ילדים ללא תעודת-לידה ירדניות.) סיבות נוספות: המילחמה המתמשכת בין איראן לעיראק, הקטנת מיכסות-התעסוקה של עובדים ורים במפעלים חרשים בארצות-הנפט.

ההאטה הכלכלית בירדן ובארצות-הנפט, הרחבת אפשרויות הלימוד בגדה ובירושלים, ובעיקר התרחבות המס' דות להשכלה גבוהה, יצרו מצב חדש בגדה וברצועה.

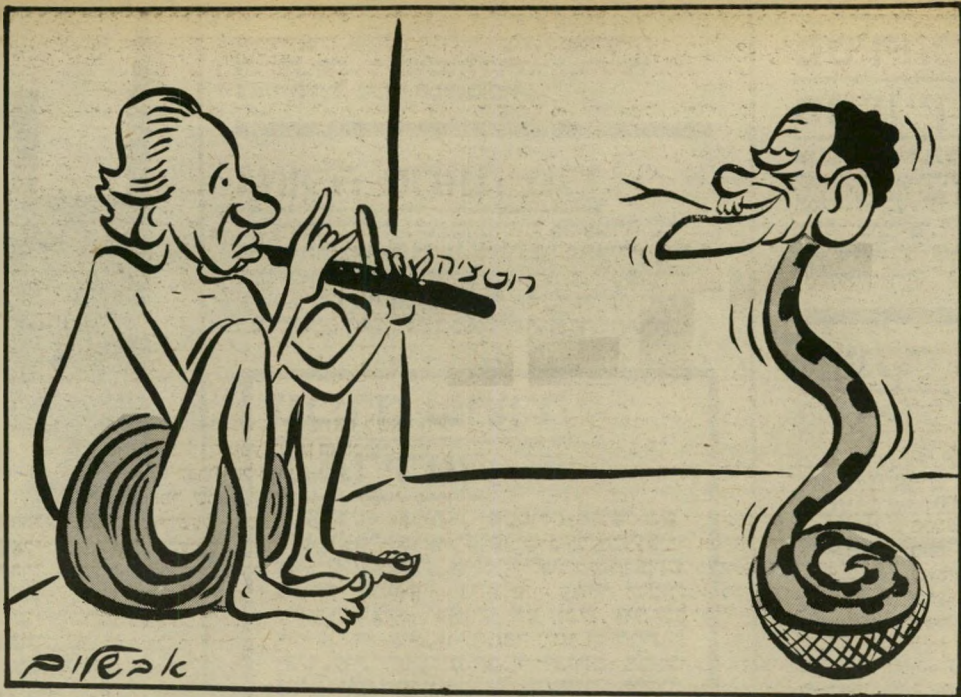
חוסר מקומות-עבודה בישראל, בירדן ובארצות-הנפט מביא את צעירי הגדה והרצועה להמשיך בלימודים.

עיתונאי ציטרון עניין של עיקרון

סטודנטים רוחים את יציאתם לעבודה וממשיכים לתואר שני ושלישי, דבר המרחיב את האוניברסיטות ויוצר אפ' שרות לקבל סטודנטים נוספים, וחוזר חלילה.

בוגרי אוניברסיטות ומיכללות, שאיי גם מוצאים תעסוקה מתאימה במיק' צועם, הופכים מורים בבתי-הספר היסודיים והתיכוניים, דבר המעלה באופן אוטומטי את רמת-הלימודים. במחקר קובע זכאי כי רמת-ההשכלה הולכת ומתרחבת במידה ניכרת, וקשה היום למצוא בגדה וברצועה אנאלפבטים.

בשטח שבין ישראל לירדן — ללא הסתייגויות. צדק, ככל הנראה, יו"ר הוועדה המכונה "ח"כ מיכה חריש, שאמרו: "בריוני הוועדה המכינה, כא לירי ביטוי בבסיס המשותף הרחב, הקיים כיום במיפלגה בנושאים השונים." הוועדה הוכיחה פעם נוספת כי הניצים שולטים בה. הם שקבעו את דרכה בעבר, והם שייטו את כיוונה בעתיד. הצעתו של אפרים זינגר, הקוראת לנתק את הקשרים הפרלמנטריים והכלכליים עם דרום-אפריקה, נתקלה בסירובו של חריש לרדן בנושא. חריש הסביר שיחסים דיפלומטיים בעולם אינם עניין של תמיכה ערכית כזו או אחרת אלא, לעיתים, קשרים שנועדו לפתור בעיות, לקדם אינטרסים...

עסקים באתיקה של עצמם, בעוד שלאטיקה המיקצועית של העיתונאים לא העניקו את אותו הכבוד. ואכן, בישראל של 1986 אין לעיתונאי זכות מעוגנת בחוק לסרב למסור מידע, דוגמת הזכות שיש לעורכי-דין, לכוהני-דת ובעלי מיקצועות נוספים. אנשי הלישכה גם לא התרשמו מכך שהתקנה האתית שלהם, לפיה הם דנים, נחשבת מיושנת ולא פעם נמתחה עליה ביקורת נוקבת מפי פרקליטים, בעוד החיסיון שרורש העיתונאי למקור רותיו הוא צורך מיקצועי חיוני ביותר. ציטרון כי לפי חוק ועדות חקירה הוא צפוי לקנס, ולאחר מכן אף למאסר, אם יעמוד בסירוב. העיתונאי חזר על עמדתו, וקנס ב-100 שקלים.

הנקודה השעורריתית בכל העניין היא, כי אם יורשעו שני הפרקליטים בעבירה המיוחסת להם, הם צפויים לעונש של נזיפה. ציטרון, אם ימשיך לעמוד בסירובו להעיד באתו בית-דין — שאין לו עליו כל סמכות שיפוטית, מלבד הסמכות לדרוש ממנו לתת עדות צפוי למאסר של שנתיים.

עניין לסיפרי-לימוד, מדוע הוא כל-כך מתעקש "השבעות אחד ממקורבי הלישכה, שהרי תמיד יוכל להעיד שהעניין התרחש לפני זמן רב וכבר נשטט מזיכרונו?"

אבל ציטרון, העובד היום ברשת העיתונים מוניטין כספים גלובס. רואה בפרשה עניין של עיקרון. גם ה"ר" יהושע רוטנשטריך, נשיא מוע' צת העיתונות, התגייס להגנתו, וטען כי נהג כהלכה. יותר טוב שיחפשו מקור מות אחרים למיצוי הדיון, ולא יחטטו בכללי האתיקה של העיתונאים, יעץ רוטנשטריך, עורך-דין במיקצועו, לי אנשי בית-הדין המישמעתי.

לא רק רוטנשטריך התייחס לנעה יין. אפילו ה"ר" ישראל פלג, מנהל לישכת העיתונות הממשלתית, הוציא בעניין הודעה רישמית חסרת-תקדים: "עיתונות חופשית ובלתי-תלויה היא מאושות הדמוקרטיה, והנסיון לחייב עיתונאי לשכור את העיקרון של חסיון המקורות שלו הוא מדאיג ביותר."

אחרי שהוטל עליו הקנס, פנה ציטרון בעירעור לנשיא בית-הדין העליון, מאיר שמגר, שפעל לביטול העונש. לא ייתכן שיהפכו עיתונאי לכניעוה בידי גוף אינטרסנטי זה או אחר, ובכלל זה לישכת עורכי-הדין, הדן כסיכסוך פנימי בין חבריו". אמר. תהיה הכרעתו של השופט שמגר אשר תהיה, עשוי המיקרה להירשם כסיפרי-הלימוד של הפקולטות למישי פנים.

● או שישונו החוקים המיושנים בלישכה, האוסרים על הפרקליטים לעשות פירסומת לעצמם, ובד-בבד תעונן זכותו של העיתונאי לאתיקה מיקצועית משלו; ● או שהעיתונאי יוכל לכללא, כעב" ריין שביצע פשע נורא.

שיטתית, דבריה בזכות הדמוקרטיה אינם אלא צביעות שקופה. תורתה היא תורת הכוח, תורת ההתנשאות הלא-ר מנית שלוחת-הרסן, תורת גזע-אדונים ועס-נבחר. בינה לבין כהנא מפרידים שיטה וסיגנון, אך לא הבדלים של מהות.

תנועת-התחיה היא הסוס הטרויאני שהוכנס אל בין החומות של הרמוק' רטיה הישראלית, מתוכה יחלו, כבוא היום, אנשי כהנא.

הניצים המריאו מי אמר: איש לא ידבר איתנו, עם מצע בזה? לא היה זה אלא הויר, שימעון פרס

חיים רמון זעק: "אם המיפלגה עומ' רת על מצע זה, פירושו ש-50 אחוים מהגדה המערבית יסופחו לישראל!"

פרשת-מדועי הסעירה את ועדת מיפלגת-העבודה, ולרגע נשתכחו ע"י ייניו של המצע המדיני. בשעות-לילה מאוחרות אימצה הוועדה הרביעית את החלטות הוועדה המכינה, שבראשה עמד מי שידוע כינה כרעיותי, הח"כ מיכה חריש.

סימ'היכר הראשון להחלטות: כל ההסתיוגויות שהובאו עליידי היונים נדחו.

סימ'היכר שני: ועדת מיפלגת העבודה עריין מונהגת בידי רוב ניצי, בניצוחה של התק"ם.

סימ'היכר שלישי: שוב הופיעה מיפלגת-העבודה כאחותר-האומה של הליכוד, בשינויים מיועריים.

הח"כ רמון, שעמד כראש קבוצת היונים שהסתייגו מחלקים במצע: "ההבדל בינינו לבין הליכוד הוא מינורי. אני יכול לצטט אדם מסויים, שראה את המצע הזה ואמר שאיש לא יתחיל לדבר איתנו עם מצע כזה." האיש המסויים הזה הוא ראש-הממשלה, שימעון פרס, שהתפרץ בעת ריוני הוועדה המכינה כלפי תמר אשל, שלמה הילל וחברים מהתק"ם. בגלל אישור הסעיף המדבר על "איזורים התואמים את תוכנית-אלון, ואשר על" פי יעדי המשאזומתן צריכים להיות לעת-שלוש כריבנות ישראל" הנונת היא לביקעת-הירדן, גוש-עציון, דרום הרחבתו וכו'. פרס אמר לחבריו כי הם סוגרים לו אופציה למשאזומתן, וכי עליסמך מיסמך כזה איש לא ירצה לדבר איתו.

לא ערכי. רמון ניסה כוחו בהס' תייגות אחרת, אך גם כאן הוכיחה הוועדה, ובראשה אנשי התק"ם, כי הרמון לליכוד רב על השוני.